

SENIORSKÝ KOUTEK

Ročník 20

Číslo 5

KVĚTEN 2020

Domov pro seniory Třebíč
Koutkova – Kubešova
příspěvková organizace
Koutkova 302
674 01 TŘEBÍČ

Uvnitř tohoto čísla:

Přečetli jsme za vás

Zdraví

Bylinky

Příspěvky

Cestování

Fotografie z akcí

Kdo vymyslel

Trénování paměti

Křížovky

Zasmějte se s námi

Kronika

Citáty

PODĚKOVÁNÍ

TOUTO CESTOU BYCHOM CHTĚLI Z CELÉHO SRDCE PODĚKOVAT VŠEM DÁRCŮM, KTEŘÍ BEZ VÁHÁNÍ A BEZ NÁROKU NA ODMĚNU PODPOŘILI NÁŠ DOMOV A POMOHLI TAK ZAJISTIT OCHRANU A BEZPEČÍ NAŠICH KLIENTŮ I ZAMĚSTNANCŮ.

LÁTKOVÉ ROUŠKY, RUKAVICE, RESPIRÁTORY, ŠTÍTY, MATERIÁL S NANOTECHNOLIGIÍ, DESIZNFEKCE, ČISTICÍ PROSTŘEDKY A DALŠÍ POMŮCKY JSME PLNĚ VYUŽILI K PÉČI A OCHRANĚ NÁS VŠECH. VŠEM TĚMTO DÁRCŮ PATŘÍ NAŠE VELKÉ DÍKY!!!

Látkové roušky ušili a dodali:

MĚÚ TŘEBÍČ – 200 ks , PANÍ STAŇKOVÁ, KRATOCHVÍLOVÁ NAĎA, PROCHÁZKOVÁ BLANKA - 150 ks, LAMICHOVÁ PAVLA - 30 ks, HAVLENOVÁ JIŘINA - 50 ks, POKORNÁ BÁRA, DOBEŠOVÁ - 50 ks, POKORNÁ KATEŘINA – 30ks, HASIČI RATIBOŘICE - 50 ks, MŠ OKŘÍŠKY - 100 ks, MŠ OBR. MÍRŮ - 100 ks, NOVÁKOVÁ DAGMAR, KDU ČSL VYSOČINA, NOVÁKOVÁ MAGDA, KOZDASOVI, NOVOTNÁ OLINKA, PANÍ KOPEČKOVÁ, HERBRYCHOVÁ VĚRA, POLÍVKOVÁ FILOVÁ KAROLÍNA, SKAUTI TŘEBÍČ, BUŠOVÁ - 50 ks, NOVÁKOVÁ JANA - 30 ks PANÍ PAŽOURKOVÁ, FA FUCAK -70 ks, MARIE DUDÍKOVÁ, OBEC ROUCHOVANY, PANÍ HÁJKOVÁ, starostka Přibyslavic – 500ks, KUTINOVÁ BLANKA – zprostředkovala dodání materiálu z nanovláknů, LIŠÁK POMOCNÍK – daroval filtry do roušek.

Ochranné štíty dodali:

K-SOFT – KAMIL STANĚK
APP3D – PATRIK VELEBA

Čistící prostředky dodala:

UNILEVER

Firma **BOVYS** – dodává zdarma 2x týdně 2 ks ovoce klientům a zaměstnancům.

BEL SÝRY ČESKO, s.r.o. Želetava - opakovaně dodávají zdarma různé druhy sýrů.

Firma **NUTREND** ve spolupráci s **Hudebním divadlem Karlín** dodala proteinové tyčinky.

Nadace **Charta 77** věnovala dva tablety pro zprostředkování video hovorů klientů s rodinami.

Knižní nakladatelství **Albatros Media a.s.** zaslalo knižní publikace.

Děti z mateřských škol zasílají klientům namalované obrázky.

Dobrovolníci zasílají prostřednictvím youtube natočená videa se zpěvy a tanci.

Neznámí dárci nosí časopisy, křížovky.

Poděkování patří i těm, kteří si nepřejí být jmenováni.

! Děkujeme !

Poznejme třebíčské památky

Městská věž

Pětasedmdesát metrů vysoká dominanta historického jádra, spojená s průčelím kostela sv. Martina, se historicky váže k období roku 1335, kdy markrabě Karel, pozdější český král a římský císař Karel IV., povolil Třebíči řídit se normou městského práva.

Pětasedmdesátimetrová dominanta historického jádra, spojená s průčelím kostela sv. Martina, se historicky váže k období roku 1335, kdy markrabě Karel, pozdější český král a římský císař Karel IV., povolil Třebíči řídit se normou městského práva.

Věž byla postavena jako součást městského opevňovacího systému, několikrát také byla poničena požáry nebo vichřicemi. Není bez zajímavosti, že po dobytí města uherským králem Matyášem Korvínem roku 1468 ustála snahu jeho vojáků o podkopání a převrácení, a to jen díky pevným základům.

Po opravách v roce 1997 byla věž zpřístupněna veřejnosti. Po zdolání 162 schodů na ochoz ve výšce 35 metrů se návštěvníkům odkryje úchvatný pohled na Třebíč, včetně památek zapsaných v prestižním seznamu UNESCO.

V úrovni ochozu se nachází byt, kde bydlel hlásný, trubač a poté i věžník. Měli za úkol ohlašovat pravidelný čas, podle pověsti se však v Třebíči troubilo pouze do tří stran. Ve zvonici pod bytem jsou umístěny památné zvony. Dva z nich se

zachovaly z bývalého bratrského sboru na Jejkově. Třetí, jménem Svatopluk, sloužil ke zvonění jinověrcům.

Věž je opatřena největšími namontovanými věžními ciferníky v republice.

Vodojem Kostelíček Třebíč

Železobetonová stavba umístěná nad městem na Strážné hoře u Kostelíčku, v nadmořské výšce 480 m n. m., se začala stavět v roce 1936.

Vodárenská věž sloužila jako zásobárna vody pro město. Voda se získávala z Heraltických lesů, odkud se dodnes zásobuje západní část města a vyrábí se z ní třebíčská „zonka“ (ZON). Vodojem sloužil do přelomu 70. a 80. let 20. století. Poté přestal kapacitně stačit a byl nahrazen připojením na vodovodní soustavu z Mostiště a Vranova.

V současné době slouží vodojem jako expozice vývoje třebíčského vodárenství a v bývalé nádrži na vodu je projekční místnost. Vyhlídková plošina, která se nachází 20 metrů nad zemí, nabízí jedinečný výhled na město.

Den matek

O druhé
květnové neděli
dávají děti
dárek
maminkám.
Taková je
většinou

podoba svátku, který je oslavou mateřství a v různých podobách se slaví už od starověku.

Svátek matek nebo Den matek připadá v České republice na druhou květnovou neděli. Oslava matek a žen však probíhá i v jiných zemích. Tradičně obdarovávají děti své maminky ručně vyrobenými dárky nebo básničkami, avšak vlastním matkám i matkám ve svém okolí přejí i dospělí.

Příbuznými svátky je Mezinárodní den žen, který se slaví 8. března, a méně známý Den otců, který se v kalendáři objevuje třetí červnovou neděli. Na první červnový den pak připadá svátek dětí.

Historie svátku matek

Kořeny lze vypátrat například v římské oslavě mateřství, která připadala na první březnový den. Nazývala se Matronalie a byla zasvěcena bohyni Juno, ochránkyni vdaných žen a nastávajících rodiček.

Dalším projevem byl od šestnáctého století tzv. Mothering Sunday. Šlo o křesťanský svátek, kterému byla určena čtvrtá

neděle od začátku půstu. Sloužící tehdy dostávali den volna, aby mohli navštívit svůj domovský kostel (mothering church), jinými slovy místo, odkud pocházeli a kde žily jejich matky a rodiny. Mladší lidé cestou trhali květiny, které přinesli buď do kostela, nebo své matce. Ve Velké Británii a Irsku přetrvalo toto časové vymezení svátku a dnes v tento den slaví tradiční, světský svátek matek.

S historií svátku matek se pojí dvě jména. Nejprve americká sociální aktivistka Julia Ward Howeová, která v roce 1870 vyzvala ženy ke sjednocení proti válkám ve svém Provolání ke dni matek. V následujících letech se pak pokusila ustanovit konkrétní datum pro Den matek, ale neuspěla.

Opravdovou zakladatelkou se stala až Anna Marie Jarvisová, která zavedení svátku matek prosazovala k památce své vlastní, která se zasloužila o pracovní kroužky, kde byla nabízena sanitární a zdravotní pomoc. Poprvé slavila roku 1907 v úzkém kruhu přátel, v následujících letech však bojovala o oficiální uznání. O rok později se oficiálně slavil v kostele v Graftonu. Roku 1910 se o veřejné oznámení svátku postaral guvernér Západní Virginie. Společný návrh amerického Kongresu pak roku 1914 stvrdil prezident Woodrow Wilson.

Druhá květnová neděle se stala dnem, který je věnován matkám. Když se však svátku ujala komerce, Anna Jarvisová to těžce nesla.

Od roku 1923 se zásluhou Alice Masarykové dostal i na české území. Za vlády komunistů však dostal přednost březnový svátek žen.

**Krásný den všem
maminkám**

Maminka

*Ona mě provázela nocemi,
během kterých mi rostl první zub,
záchvaty vzteku a nemocemi,
lesním atlasem jedovatých hub.*

*Ona mě naučila lidskou řeč,
gramatiku čisté empatie,
že jazyk bývá ostrý jako meč
a mírem končí dobrá partie.*

*Její lásku i vnoučata sklídí,
což taky stojí za krátkou zmínku:
Na každém kroku jsou dobří lidi,
jakoby každý měl svou maminku.*

Ano, i mezi nechtěnými a škodlivými rostlinami lze najít takové, které přinesou užitek – léčí, vylepší pokrm, odpuzují hmyz...

LOPUCH VĚTŠÍ

(Arctium lappa)

Lopuch je mohutná a silná dvouletka se silným kořenem sahajícím do hloubky sedmdesát centimetrů.

Přízemní listy mohou mít délku až padesát a šířku i čtyřicet centimetrů. Tento plevel často roste na smetištích, rumištích a kolem cest. V lidovém léčitelství se lopuch používá na kožní nemoci, k posílení vlasů, při r vylučovat škodlivé látky z org čajových směsí, které se pijí

JITROCEL KOPINATÝ

(Plantago lanceolata)

Jitrocel kopinatý najdete na loukách a v trávnicích, kolem silnic i v parcích. Rostlina se dožívá až dvanácti let, za tu dobu dorůstá do velikosti i několik desítek centimetrů. Dlouhé a úzké listy, které mají léčivé účinky, jsou většinou uspořádané do několika přízemních růžic. Výtažky z jitrocele se používají na léčbu

horních cest dýchacích a na odhlenění. Proti kašli si uvařte čaj z jedné lžičky byliny a šálku vody. Na krevní výrony, popáleniny a opruzeniny, včelí nebo vosí bodnutí se přikládají obklady z čerstvých pomačkaných listů.

HEŘMÁNEK PRAVÝ

(*Matricaria Chamomilla*)

Heřmánek pravý roste nejen na rumištích, ale i kolem cest a silnic. Jen pozor, abyste ho nezaměnili s neléčivým rmenem. Ten nejenže nevoní, ale především nemá vyklenutý žlutý střed. Sušené květy heřmánku působí protizánětlivě, dezinfekčně a také uvolňují křeče. Odvar pijte při chřipkách, žaludečních a střevních potížích nebo průjmu. Pro vnější použití si připravte obklady a koupele, které pomohou s těžko se hojícími ranami, popáleninami a poslouží k vyplachování očí a úst.

PELYNĚK ČERNOBÝL

(*Artemisia vulgaris*)

Pelyněk se vyskytuje v místech s půdou bohatou na dusík. Jde o plevel, který najdete kolem cest, na rumištích a náspech i v křovinách. Kvetoucí nať má léčivé účinky, pomůže při nespavosti, gynekologických potížích, dezinfikuje trávicí soustavu a ničí střevní parazity. Tato rostlina také výborně odpuzuje hmyz, stačí nať zapálit nebo ji přihodit na doutnající uhlí po grilování. Pelyněk poslouží i jako koření při přípravě hovězího, drůbežího a skopového masa, ale na to je lepší pelyněk kozalec známější pod jménem estragon.

A photograph of a whole dandelion plant against a white background. The plant features a thick, brown, fibrous root system. A single stem rises from the root, bearing a large, vibrant yellow flower head with numerous fine petals. Several large, green, deeply lobed leaves are attached to the base of the stem.

10

(*Elytrigia repens*)

Pýr patří mezi rostliny, kterým se daří téměř všude. Vyhovují mu půdy písčité, i těžké, zásaditých nebo kyselé, snáší i mírné zasolení. Má až dvoumetrové kořeny, kterými čerpá vláhu i ze spodních vrstev. Kvůli jejich délce pýr jen tak jednoduše z místa nevyrýpnete. Snadno ale získáte množství léčivých oddenků, které je třeba po vykopání očistit a zbavit zelených částí. Ještě čerstvé je rozmačkejte. Uvařit z nich můžete čaj, který pomáhá při onemocnění ledvin a močových cest. Bylina se hodí i k léčbě revmatismu nebo cukrovky.

(Aegopodium podagraria)

Oddenky se šíří po celé zahradě a její kořeny je velmi těžké odstranit z půdy, úspěšnější bývá mulčování. Zároveň je však časnou, chutnou a zdravou listovou zeleninou. Nejlepší jsou mladé, jasně zelené lístky, ideální do salátu nebo podušené jako příloha. Jsou zdrojem vitaminů, minerálů, stopových prvků, chlorofylu a dalších prospěšných látek.

KOPŘIVA DVOUDOMÁ

Královna plevelů je svými léčivými schopnostmi známá. Vyplít ji ze záhonů není snadné, i z kousku oddenku vyroste nová rostlina. Ovšem kopřivový špenát, ochucený česnekem a zjemněný olivovým olejem, smetanou či sýrem je skutečná pochoutka. Kopřivy pomáhají při revmatismu, alergii, snižují hladinu cukru v krvi, pročištějí celé tělo. Pro léčivé účinky užíváme především nálev z listů, výtečný je také jako oplach na vlasy. Syrová kopřiva obsahuje pálivou kyselinu mravenčí, do salátů či smoothies proto mladé výhonky přidáváme raději spařené. V kuchyni užíváme především mladé natě. Ze starších (ovšem bez semen) můžeme připravit kvašený kopřivový výluh, prvotřídní hnojivo pro rostliny. Kopřiva je také jedinou potravou housenky babočky kopřivové, pár trsů bychom proto měli v koutě zahrady vždy ponechat.

MERLÍK VŠEDOBR

(*Blitum bonus-henricus*)

Ve výživné půdě se mu daří, dorůstá až metrové výšky a jeho semena se šíří všude kolem. Na záhoně utiskuje zeleninu, ale jemu samotnému se přezdívá planý špenát - listy lze skutečně podusit a připravit z nich chutnou zeleninovou přílohu nebo je přidat do polévky. Nemají výraznou chuť, což napraví česnek, sůl, bylinky a kapka vinného octa. Mladé, ještě křehké listy, se hodí i zasyrova do salátů a smoothies. Listy obsahují hojně kyseliny šťavelové a nejsou proto vhodné pro lidi trpící revmatismem, dnou nebo onemocněním ledvin. V listech je obsažen vitamín C, železo, vápník, fosfor, draslík...., kořen merlíku obsahuje saponiny, sliz, třísloviny, organické kyseliny, flavonoidy aj.

Zdroj: <https://www.floranazahrade.cz/uzitecny-plevel/>

<https://www.ireceptar.cz/zahrada/plevele-obtizne-i-uzitecne-osm-na-zahrade-castych-druhu-20190504.html>

JAK SE ŽILO KDYSI NA VESNICI

I. ČÁST

Většina obyvatel našeho domova ráda a velice často vzpomíná na své mládí, radosti i strasti. Jejich děti, vnoučata to příliš nezajímá, mají jiné zájmy, jiné myšlení včetně odlišných názorů na život.

Žilo se velice skromně, šetřilo se, hlavně aby se přežila zima a již se myslelo na tu další. Veškerá činnost byla soustředěna k zajištění obživy a ošacení.

Pracovalo se těžce a intenzivně převážně na polích. Peněz bylo stále zapotřebí, zejména když v mnohých rodinách bývalo běžně 4 – 5 dětí. Lidé nikdy život neproseděli, nepřejídali se, ani se nestresovali, tak jako dnes.

Starostlivá péče o půdu

Pole se osívala ručně, zaorávalo se rádlem a vláčelo bránami s dřevěnými kolíky. Teprve koncem 19. století bylo vidět secí stroje. Hnojilo se chlévskou mrvou, a když jí bylo nedostatek, nehojilo se vůbec. Než byl sestrojen žací stoj, seklo se tzv. hrabicemi.

Výmlat obilí

Výmlat obilí se zpočátku prováděl pomocí cepů na mlatech ve stodolách po celou zimu ve dvojicích i třeba ve čtyřech. Mimo pravidelného klepotu byly slyšet říkanky nebo písničky.

Po roce 1870 se zaváděly malé ruční mlátičky. Později si sedláci kupovali žentoury na koňský potah. Vůbec první strojní mlátičky byly na pohon s benzinovým motorem. Obilí ve snopech se svázelo do stodol včetně hrabošů a v zimě se vymlátilo.

Oblíbený byl chov koz a ovcí

Vzpomínám si, že v obci ze které pocházím, byl v oblibě chov koz a také ovcí. V kronice se uvádí, že koz bylo celkem 375, které se pásly na dvou místech podle místa bydliště.

Nechybělo ani velké množství hus, které se volně pohybovaly obcí. Často dokázaly bez pasáka dojít až domů. Velice zručný a vzdělaný kolář měl několikaletou husu vycvičenou natolik, že s ním chodila nakupovat do 300 m vzdáleného obchodu, ale vždycky se jí to „vyplatilo“.

Emil Škorpík, II. patro

K MAMINCE VŽDYCKY S ÚCTOU A LÁSKOU

Měsíc březen patří našim ženám a těší nás, že se opět začíná slavit ve všech částech světa. Květen pak našim maminkám.

Slovo maminka je pojem. Vzhlížím k ní s láskou a úctou. Teprve při pobytu v našem domově mám čas přemýšlet, co mně dala. Především život, výchování, veškerou péči a zásady společenského vystupování.

Byli mně 3 roky, když ovdověla. Veškerá péče o rodinný dům a zahradu dopadla na ni a později na oba. Žili jsme spolu až do 30 roků mého věku. Naučila mě pracovitosti, odpovědnosti a poctivosti. Do společné domácnosti vstoupila manželka a s babičkou jsme se loučili, bylo jí 90 roků. Nemyslete si, že život manželky s mámou byl jednoduchý, vždyť věkový rozdíl byl mezi nimi téměř 50 let.

Horší vzpomínky byly z paměti vymazány a hezké převládly a zůstaly dodnes.
Děkuji ti, maminko.

UCÍTLA JSEM BABIČČINU VŮNI

V živé paměti mám neustále článek z minulého roku, kdy redaktorka časopisu, „Blesk pro ženy“ píše o své mamince.

Maminku vidím, píše autorka, jak stojí u sporáku dokonce v plavkách. Je krásně opálená ze zahrady. V jedné ruce cigaretu, ve druhé drží pivo, smaží řízky a do trouby strká buchty.

Takhle si svou babičku pamatuji já a mojí příbuzní. Život měla krásný a dovedla si ho užít. Vždycky nám říkala, abychom neřešili nesmysly a život brali takový, jaký je.

Když dostala zprávu o jejím úmrtí, rychle sedla do auta a jela k ní domů. Sedla si na prázdnou postel a hladila polštář. Naposledy ucítila babiččinu vůni. Následoval zvláštní týden, kdy střídavě brečela, smála se, vzpomínala, děkovala.

Babička nám chyběla. Při loučení jsem všechny objala a dala jim uslzenou pusku.

Měla jsem pocit, jako by mě držela celá velká rodina. Byla to nekonečná nálož lásky a podpory. Byl to vlastně babiččin dar. Měla jsem úžasnou babičku.

VZKAZ PRO MLADÉ

Udělejte si vždycky čas na to, trávit se svými milovanými dostatek chvil. Čas máme totiž všichni vyměřený.

Emil Škorpík, II. patro

Z vyprávění naší klientky paní Ludmily Vinckové

Válka se již chýlila ke konci, ovzduší bylo nabito očekáváním.

Bydlela jsem s rodiči v Kardašové Řečici. Je to malé městečko v okrese J. Hradec asi se dvěma tisíci obyvateli. Bylo mi právě 18 let. Namísto oslav přišlo nařízení, že půjdu na práci do Reichu. V naší rodině zavládlo zděšení, každý věděl, co to znamená a jaké nelidské podmínky tam panují. Tatínek nelenil a okamžitě jednal. Tak dlouho se poptával, až pro mě našel místo ve zdejší továrničce. A podržte se! Vyráběly se zde rakeve. No to bylo pro mne zděšení. Ale nic naplat, když jsem nechtěla daleko od rodiny, musela jsem nastoupit. Na práci jsem byla zvyklá, to zase ano, vypomáhala jsem na polích, házela snopy slámy do mlátičky apod. takže sílu i fortel jsem měla. Ale když mě postavili před nahrubo sbitou rakev, neměla jsem daleko k pláči. Ty první měsíce jsme rakeve dozdobovali, vlepovali ozdobný papír, natírali. Ale jak válka nabývala na síle, a když začaly okolo Plzně velké boje, bylo po zdobení. I já jsem vyfasovala hřebíky a kladivo a musela se naučit stloukat k sobě prkýnka a vyrobit tak rakev. A že jich bylo! Představa, že do každé z nich přijde člověk, byla děsivá.

Konečně přišlo osvobození. A já od té doby říkám, že jsem zabila válku..

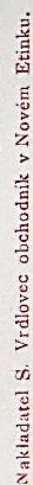
V minulém čísle se k nám vloudil tiskařský rarášek a tak se do čísla nedostalo vyprávění paní Ludmily Vinckové. Proto jsme článek znovu zařadili a vy si můžete následně přečíst i pokračování příběhů klientky našeho domova na Kubešové.

Věříme, že se vám bude líbit.

V kapse jsem měla výuční list švadleny. Chtěla jsem studovat, ale Němci vyhnali spoustu Čechů z gymnásia, mne mezi nimi. Myslela jsem si, že po válce dostanu příležitost zařídit si svůj malý podnik zaměřený na šití oděvů. Všechno bylo zase jinak. K moci se dostali komunisti. Byli jako vlci, zaplavili všechno kolem nás a servítky si nebrali, právě naopak. Musela jsem začít hledat práci. Protože mne to táhlo k dětem, hledala jsem v této oblasti. Nastoupila jsem v Nové Včelnici do jeslí. Byly zřízeny ve velké vile po Němcích. Jesličky byly dole v přízemí a v horním patře byla mateřská školka. Velice se mi tam líbilo, byla jsem spokojená. Do doby, než začali agitovat komunisti do své organizace. Neustále chodili po všech zařízeních, úřadech, továrně apod. a pod nevyslovenými pohružkami se snažili získat co nejvíce podpisů. Když se dostali do našeho zařízení, podařilo se jim získat podpisy od všech zaměstnanců. Mě už došly výmluvy, tak jsem jim řekla, že významná rozhodnutí a úředničinu provádím zásadně doma. Nevím, jak by to dopadlo, kdyby mě nezachránila příroda. Zničeho nic přišla povodeň. Maminka vždycky říkala, že před ohněm utečeš, ale před vodou ne. Včelnicí protéká malá říčka Kamenice. Z prudkých lijáků ve výše položených kopcích se řítíla masa vody a bahna, která zvedla hladinu Kamenice více než o 2m. Ani jsem se nemohla dostat domů, přízemí bylo celé zatopeno, všichni byli nashromážděni v patře nahoře. Velká voda nadělala obrovské škody. Zatopila i studnu, ze které jsme brali pitnou vodu. A tak jsme následně dostali tyfus. To už dnes nikdo nezná, ale tenkrát to bylo závažné

Nicméně, jakmile se bouřlivé období uklidnilo, začali mě souduzi pronásledovat. Z každého místa jsem musela po pár měsících odejít i když se mi tam líbilo. Došlo to tak daleko, že mi dali motorku, nejprve Jawu 125, zvanou „kývačka“ a potom dvěstěpadesátku, což už byla pro děvče pořádná nálož. Měla jsem vyhledávat nezodpovědné tatínky, kteří zapomínali platit na své ratolesti výživné. Práce to byla velice zajímavá. Jednou jsem například přišla do domácnosti, kde byl ve stojánku uprostřed místnosti malý stromek (nebyly Vánoce), pod ním běhala kuřata a uprostřed všeho malé batole. Na moji otázku, proč leží dítě pod stromečkem, mi maminka s klidem odpověděla, že nemá čas běhat s děckem po venku, tak ať prý aspoň leží na čerstvém vzduchu..

Ale to už je zase jiná kapitola..

Byl pozdní večer 1.máj, večerní máj, byl lásky čas..

Tak to píše K. H. Mácha. Ano, je lásky čas. A to nejen mezi mužem a ženou, ale všeobecně. Zahrňme láskou naše rodiny – děti, sourozence a vůbec všechny lidi kolem nás.

První máj býval dnem, kdy jsme chodili do průvodu s vlajkami, mávátky a květinami. Já jsem měla první máj ráda z toho důvodu, že jsem mohla vytáhnout ze skříně můj kyjovský kroj. V něm jsem se cítila bezvadně a mělo to tu výhodu, že jsem nemusela jít jako svazačka v modré košili.

Když došel průvod na náměstí, vzdálila jsem se nenápadně do našeho domu a čekala, až bylo po řečnění a hymnách a pak jsem šla na Polanku, kde bylo nádherně. Tam jsme chodili na 1. máje i později s manželem a synem. Scházeli jsme se tam s přáteli, dali si pivo, pohovořili jsme a šli domů k obědu. Odpoledne jsme chodili do parku, kde kvetly šeříky a voněly daleko kolem. Většinou bylo krásné počasí a tak se 1. máj vydařil.

I dnes, kdy musíme být zavření v karanténě, můžeme prožít 1. máj s láskou a dobrou náladou.

Jana Jungwirthová DpS. Kubešova

V zahradě ...

Promítání pozdravu od dobrovolníků.

Předání tyčinek od sponzorů.

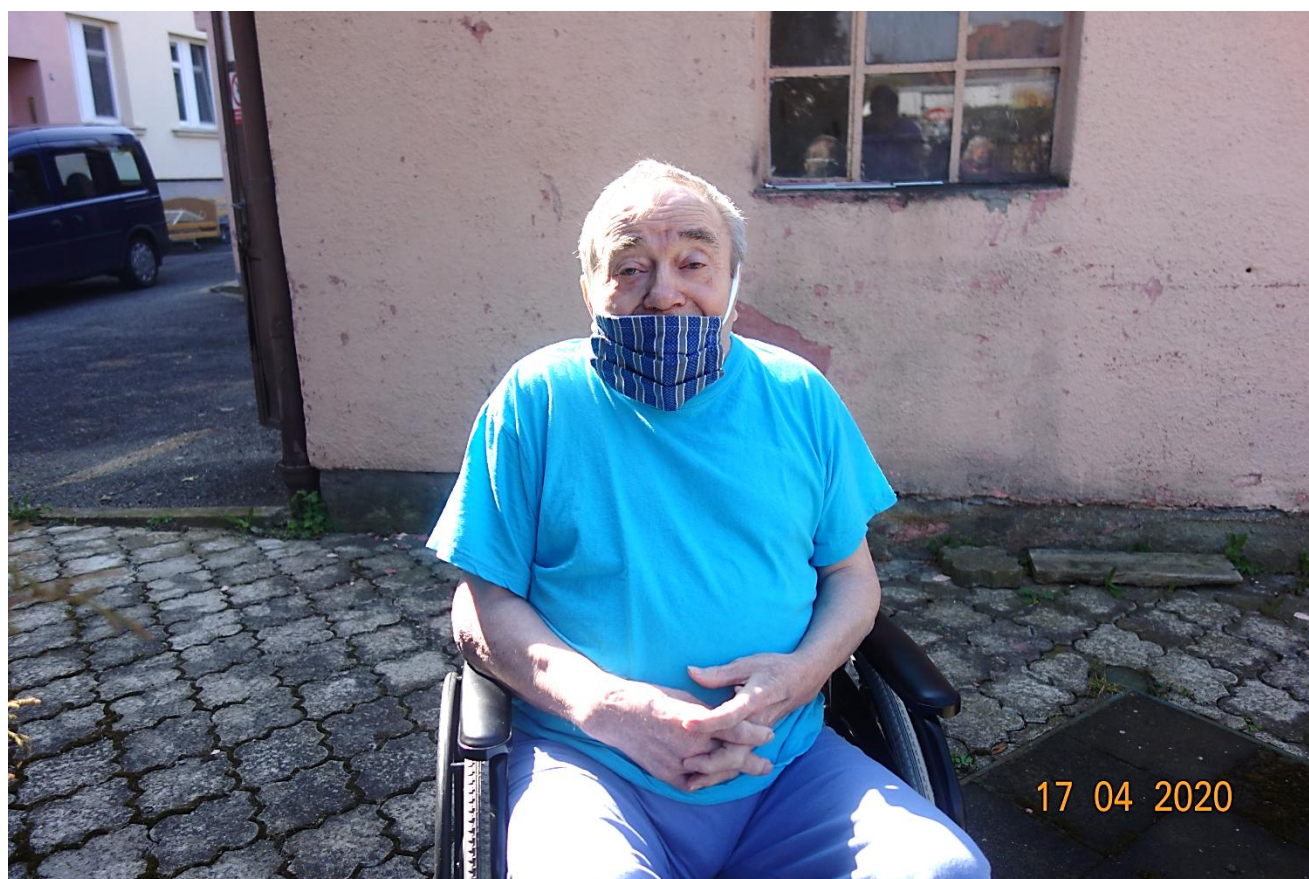
Sázení květin.

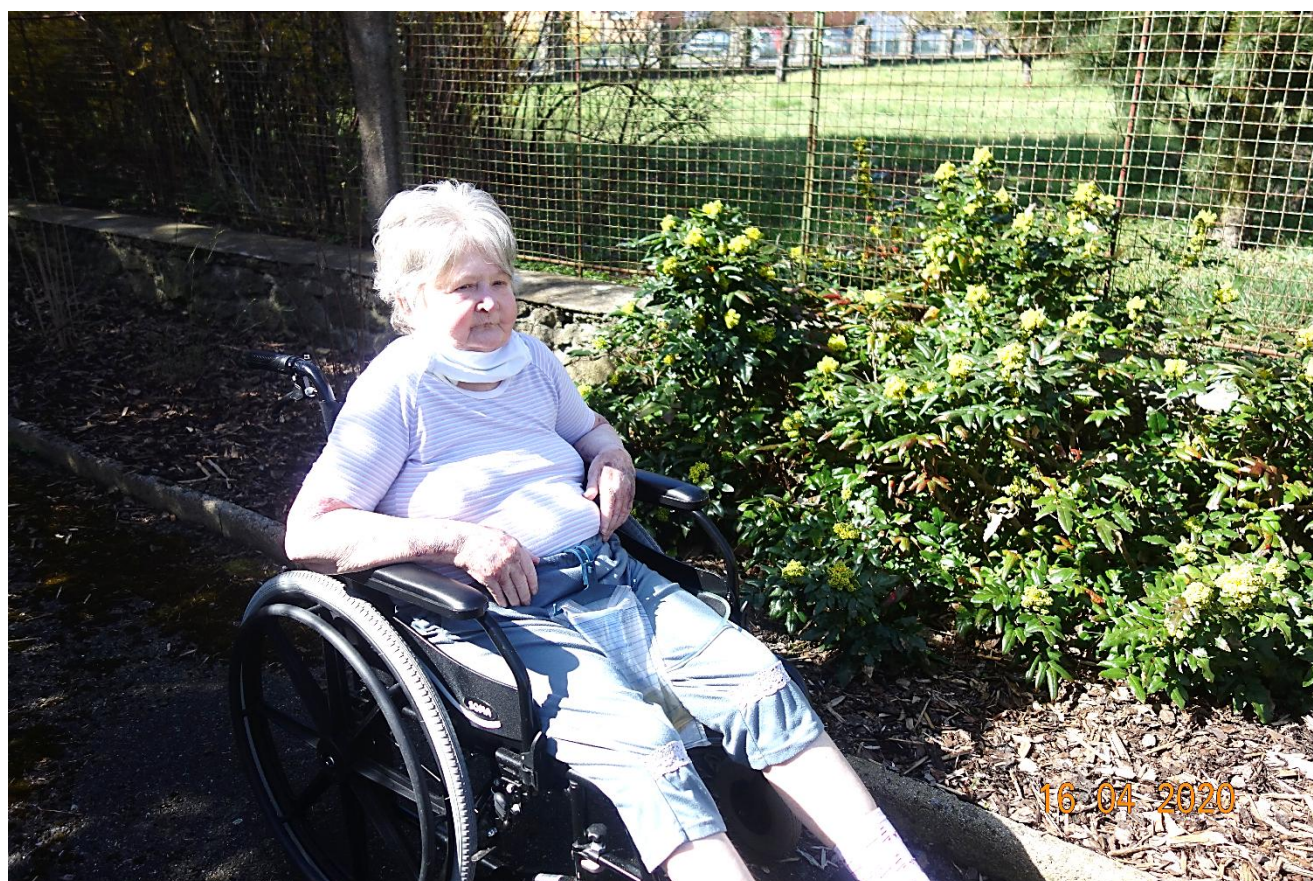
Jaro je tady, přesazujeme...

...relaxujeme...

...užíváme si sluníčka...

...odpočíváme

Jaro nečeká, je potřeba připravit a osadit truhlíky a zahrádky

A jsou čarodějnice...

Lidové zvyky a obyčeje na měsíc květen

Omamně krásný měsíc květen je tu. Dříve jsme mu říkali máj, ale v rámci národního obrození ho Josef Jungmann roku 1805 označil jako „květen“. Všechno již kvete. V květnu je nasnadě rituálně poobcovat se studánkami, postavit si májku a radovat se z toho někde venku, pěkně v lese na mýtině za úplňku.

1.květen / stavění májů

Prvního května nebo i v celém jeho průběhu bylo, a v některých oblastech republiky stále je, zvykem vyrábět jakési stromové modly, bohatě zdobené, s věncem na špici.

Česká májka obecná je větví zbavený kmen z co nejvyššího jehličnatého stromu, u něhož se ponechá zelený vršek, v některých krajích na vrchol kovář přikovává zelenou břízku. Pod zelený vršek se pověsí mohutný věnec z chvojí ozdobený pentlemi, šátky a pochutinami. Zvyk stavět máje pravděpodobně pochází ještě od starých pohanů – například od Slovanů, kteří v tento čas uctívali moc bohyně Lady, představitelky plodnosti, jara, manželství a nového života.

O staroslovanských rituálech se dochovalo nemnoho informací, protože dějiny píšou vítězové, ale přeci jen se sem tam nějaká zkazka objeví. Například legenda o benediktinském klášteře na Lysé hoře uvádí: klášter byl vybudován v 16. století; předtím tam však až do 12. století fungovalo posvátné místo pro modly tří božstev – Lady, Body a Le'y, kterým prý prvního května jejich následovníci přinášeli dary.

Legenda byla potvrzena archeology, kteří na hoře našli kultovní místo datované až do 9. století.

Slované praktikovali svůj kult zpravidla pod širým nebem. Posvátnými místy byly přírodní objekty jako háje, stromy, hory, prameny a skály, vše

osídlené nějakým démonem či božstvem. Historicky doložený háj je například Svatobor u Sušice. Etymologicky slovo „háj“ souvisí s ochranou a hájením a jeho praslovanský význam vyjadřuje „ritualizovaný okrsek“ či „místo pobytu mrtvých předků“, doslovně „místo pobytu duší“. Slovanská úcta k hájům se vyskytovala například ještě v 19. století v severním Rusku, kde u vesnic stály borové háje, kterých se nesměl nikdo dotknout. Stavění májí nebylo rozšířené jen v naší zemi, ale také například u Slovanů žijících v Rusku a Německu. Takto obyčej popsal roku 1579 Jan Mirotický:

„Téhož času mládenci do vsi celé stromoví smrkové neb sosnové vnášejí, kteréž z dŕlu oklestíce, vrchní ratolesti zrcadly, sklenicemi, věnci a plíšky zlata věncového blyštícími se ozdobí a strom ten do země vetknouce, přes celé léto tak státi nechávají.“

Pod májí se většinou scházela celá vesnice, hrála muzika, tančilo se a po převedení obyvatel na křesťanství se představovaly lidové hry s tematikou výjevů z Bible. Mladíci také soutěžili ve šplhu na máj a získávali trofeje navázané na věnci na špici. Máj většinou stála na návsi až do svatodušního pondělí, někdy až do léta.

Kromě velké máje na návsi se stavělo množství malých „májíčků“ před okny a na střechách jednotlivých domů většinou na znamení počestnosti dívek, které je obývaly. Stavěli je bratři, kamarádi nebo nápadníci dívek. Špatně na tom byla dívka, které se místo máje objevil před domem slaměný věchet naražený na dřevěnou tyč, protože to bylo znamení, že už není panna.

Leckterý mládenec třeba stavěl máj své dívce pod okny tajně v noci, aby ho nepřistihl otec dívky, který už například vybral své dceři jiného ženicha. Však se také na Klatovsku zpívalo:

„Na rozloučení, mý potěšení! Postavím pod okny máj: aby věděli falešní lidi, že jsem já chodíval k vám.“

V některých oblastech přisuzovali májím moc ochránit vesnici před přírodními živly. Například na Písecku přikazovali hospodáři chase, aby před každou bouřkou stavěla máje, což prý byla zaručená ochrana před krupobitím.

Začátkem 18. století bylo stavění májí tak oblíbené, že vrchnost musela jejich stavění zakázat, aby jí nevznikala v lesích kvůli kácení škoda, pod pokutou nebo zmučením.

Letnice / svatodušní svátky

Letnice jsou na našem území původně pohanskými svátky, kdy byly uctívány studánky, čistota panen a síla mladíků. Na ně se s příchodem křesťanství

naroubovalo nové náboženství, jak praví kronikář Kosmas, tzv. Svátky svatodušní. Jsou to svátky pohyblivé, Svatodušní neděle se slaví 50 dnů po Božím hodu velikonočním.

Kosmas také ve své kronice velebí knížete Břetislava II. za to, že ze země vyhnal „všechny čaroděje, hadače, a věštce, rovněž dal pokácet a spálit i háje nebo stromy“, které byly pohany uctívané na úkor křesťanské víry a pokory. Záznam z kroniky roku 1092:

„Též i pověrečné zvyky, jež vesničané, ještě napolo pohané, zachovávali tím, že přinášeli dary, u studánek zabíjeli oběti a zlým duchům obětovali, dále pohřby, jež se děly v lesích a na polích, a hry, jež podle pohanského obřadu konali na rozcestí a křižovatkách jako pro odpočinutí duší, a konečně i bezbožné kratochvíly, jež rozpustile provozovali na svých mrtvými, volající prázdné stíny a majíce škrabošky na tvářích, tyto ohavnosti a jiné bezbožné výmysly vyplenil ten dobrý kníže, aby se již v budoucně nedály v lidu božím.“

Čištění studánek

Staropohanský zvyk, který se, jako čarodějný, snažili křesťané vymýtit. Jde o uctění životodárné síly vody a zároveň dívčí čistoty. Úkol připadl na panensky čisté

dívky. Očistily studánku od větví a nečistot a zanechaly ji ozdobenou květinami. Přitom prováděly zaříkání k vodě, aby zůstala čistá a blahodárná a aby jí bylo vždy dostatek. Na některých místech republiky se tento zvyk udržel dodnes. Děvčata obvykle provází muzika, mládenci a ostatní občané. Celé procesí zpívá a tančí. Do studánky se, jako pozůstatek pradávných kultovních obětí, vhazují třeba i drobečky z posvátného pečiva – například typu jidášů ve tvaru spirál nebo mazanců.

Královské jízdy

Tento prastarý obyčej byl dříve velmi rozšířený téměř na celém území naší země. Původ tohoto zvyku není úplně jasný, snad pramení z obřadního objíždění polí a pozemků na koni či z tradičního jarního vyhánění dobytka na pastviny pomocí koní. Nebo to mohlo být soutěžení mladých mužů o nejdivočejší jízdu. Mládenci se ozdobili oloupanou březovou kůrou, která sloužila jako brnění, dřevěným mečem, chocholem z kapradí a květů. Z královských jízd se zejména na Moravě stala společenská zábava ve formě lidového divadla, kde záleží na vtipu a improvizčních schopnostech vyvolávače.

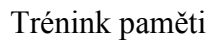
Zvyk velice podobný dnešní slovácké Jízdě králů se udržoval v Čechách až do konce 19. století. Šlo o koledující průvody s králem, v rámci kterých se ještě závodilo v rychlé jízdě na koni. Zejména zámožní sedláci si zakládali na tom, aby jejich kůň a jezdec zvítězili. Vyhlášené závody se konaly v západních Čechách – v Chuděnině a v Nýrsku.

Doplňování slov se stejným významem

část těla – nejužší místo v oblasti břicha		doklad pro cestování
pomůcka na mytí těla		dívka – ženská postava žijící v lesích
madlo u dveří		štěstí
kopytník s lopatovitými parohy		lístek do loterie
ocelový pás na zemi sloužící pro jízdu vlaku		ubytovna pro studenty
kočkovitá šelma		charakteristický znak (např. obličeje)
malá nebo nízká tráva		žena, která někoho otráвила
doplňek šroubku		zdrobnělina od slova „matka“
samostatný územní celek ve světě		setrávat na místě; mít nějakou peněžní hodnotu

Doplňte zvíře do rčení:

HORATIŮV VÝROK		DŘÍVĚJŠÍ KANADSKÝ HOKEJISTA	PAPÍROVÁ NATÁČKA NA VLASY	INICIÁLY DISKAŘE DAŇKA	SKŘÍTEK	BÝVALÝ FRAN- COUZSKÝ TENISTA		ČÁST PROGRAMU	PRALESNÍ SAVEC	2. DÍL TAJENKY	SLOVEN- SKÉ MĚSTO
POMŮCKA: ARP, COKE TEKOV VESPA	OTOČNÝ NOSNÍK						PŘEDÁK				
	CITOSL. SMÍCHU										
ŽELEZ- NIČNÍ DOPRAVNA							OTEVŘENÝ TURNAJ NÁŠ HOKEJISTA				
FRAN- COUZSKÝ DADAISTA			ZÁHYB NA LÁTCE NĚMECKÝ SPISOVATEL						BÁSNIČKÝ ZÁPOR CITOSL. TÍŠENÍ		
 SPRATEK	ŘÍMSKÝCH 99 1. DÍL TAJENKY			ZN. HELIA SLOVEN. HISTOR. KRAJ				ŘECKÝ BŮH KAPACITY			
PLÁTEK RYBÍHO MASA BEZ KOSTÍ						VOSA (ZOOLOG.) BULBOVO JMÉNO					
SOŠKA BOHA LÁSKY							10x10 ZNAČKA SODÍKU				STUDIJNÍ POBYT
JAPONSKÁ SLABIČNÁ ABECEDA									SPORTOVNÍ ZKRATKA LOVECKÁ VÝPRAVA		
JMÉNO GANG- STERA CAPONEHO			ZNAČKA SPORÁKŮ CÍTIT					ČERPAT ASIJSKÁ ROSTLINA			
KOVOVÝ SPOJO- VACÍ PRVEK				CEL. KÓD VATIKÁNU BRITSKÝ ŠLECHTIC			NEODĚNÁ BAŤOVY INICIÁLY				
 DONUCENÍ CHYBA					KŘOVÍ BORAX						
DIFEREN- COVAT						VEPŘOVÝ DOBYTEK LITEVSKÉ PLATIDLO					ŽENSKÉ JMÉNO
ZNAČKA DĚTSKÉ KOSME- TIKY							PRUHOV. TKANINA ANGLICKY „KOKS“				
MÉNĚ NEŽ ŠEST				ŽÁDNÁ VĚC ZN. RUMUN- SKÝCH AUT				DOMÁCKY ILONA POPLACH NA BURZE			
ZNAČKA SKANDIA			POLSKY „HEREC“ ZNAČKA BAUDU						PŘED- LOŽKA SOLMIZ. SLABIKA		
HNĚDÉ BARVIVO						RYCHLÝ POSEL					
ČISTIDLO NA KOVY						LÉKAŘSKÁ STRÍKAČKA					

Pro zasmání...

„V životopise máte mezeru. Co jste dělal v roce 2020?!“

„Myl jsem si ruce.“

Co to znamená, když uvidíte černou kočku přecházet vám přes cestu?
Že někam jde!

Jaromír Soukup si koupil psa.
Dal mu jméno pes Jaromíra Soukupa.

Vláda říkala, že k nákupu stačí rouška a rukavice. Zřejmě se zmýlila, jelikož všichni měli i košile i kalhoty.

Slyšel jsem, že máme opatřit roušky i domácím mazlíčkům.
Kdo nešil pro hejno neonek, neví, co je krejčovina.

V pátek na poštu přišli lidi v rouškách, všichni se klepali strachy... Po chvíli, kdy zjistili, že se jedná o přepadení, se všem ulevilo.

„Vojíne, podejte hlášení!“

„Nic se nestalo, akorát nám rupla lopata.“

„Lopata?“

„No, jak jsme zakopávali toho psa.“

„Jakýho psa?“

„Toho, co ho přejel hasičský vůz.“

„Proč tu byl hasičskej vůz?“

„Protože hořel muničák.“

Velitel propadá panice... „On hořel muničák? Proč jste mi to neřekl hned?!“

„No jasně, já vám to řeknu a vy se zastřelíte. Jako kapitán.“

Proč je hodinová ručička na hodinách tlustší?
Méně se hýbe.

„Co to máš na tváři?“

„To je jizva z fronty.“

„Wow! Ty jsi voják?“

„Ne! Já byl v Kauflandu...“

Matka se ptá svého syna: „Adame, myslíš si, že jsem špatná matka?“
A syn jí na to odpoví: „Mami, jmenuju se Petr..“

pan Kunc Karel
paní Skálová Marie
paní Řezáčová Bohumila
paní Nováková Jana
paní Josifová Libuše
paní Doležalová Marie
paní Kuchaříková Jarmila
pan Čech Karel

Přejeme vše nejlepší, hodně zdraví, štěstí, lásky a spokojenosti.

V květnu oslaví své narozeniny:

paní Marie Novotná
pan Ludmila Blahová
pan Jan Šimeček

*Přejeme vše nejlepší, hodně zdraví, štěstí,
lásky a spokojenosti.*

S lítostí oznamujeme, že nás navždy opustili:

Paní Květoslava Klínerová

Paní Květoslava Čahová

